

BENKŐ IMOLA ORSOLYA

Mackósajt

BENKŐ IMOLA ORSOLYA (1979) Szeged

A repülőgép szárnyai megremegnek. Lenke szorosabbra húzza magán a biztonsági övet a nehéz, földnemű, foszlós felhők között. Szokása az ablak mellé foglalni, és mereven bámulni lefelé, amíg azt nem érzi, zuhan, mint a kő.

Mellette egy nagy pocak horkol. A hasháj áttüremkedik a karfa alatt, puha, mint a dagadó kalács, hozzáér Lenke derekához. Az ablak felé húzódik, de a pocak egyre nagyobb teret követel, egy idő után Lenke feladja, és hagyja, hogy összeérjenek, a melegtől lassan összetapadjanak. Az idegen melegség megnyugtató. Lenyúl a hátizsákba, halkán húzza szét a cipzárt, kivész egy háromszögű mackósajtot az uzsonnás dobozból. A piros húzókát hirtelen rántja fel, ahogy apa tanította neki gyerekkorában, a sztaniol kétfelé hullik, alá tartja a tenyerét, és szinte zaj nélkül gyúri össze a papírt. A markába szorult sztaniol fémes érzése mindig apára emlékezteti. Apa szája fölött, még ha mosolyos is, megfeszül egy izom. A mackósajt édeskésen szétmállik a fogai között, pont olyan íze van, mint gyerekkorában, amikor apa két hét után hazatért Magyarországról, és rengeteg finomságot hozott, amit addig soha nem láttak, soha nem kóstoltak. A nagy asztalt a nappaliban telepakolta vajkrémekkel, sajtkrémekkel, téli szalámival, Túró Rudival, ismeretlen sajtokkal, vérnarancssal, grapefruittal, banánnal. Akkor látott életében először igazi fehér kenyeret: puha volt és súlytalan a nehéz krumplis kenyerekhez képest, amit a nagyanya süített. A bátyjával üresen falták a cipót, közben fogócskáztak az asztal körül, vigyorgó szájukban forogtak és eltűntek a nyálas kenyérgalacsinok, míg apa elő nem kapott egy kerek dobozkát. Tetején csokornyakkendős, frakkos pincér mackó fesztített, és miután felnyitotta, piros háromszögek sorakoztak benne. Akkor mutatta meg apa, hogyan kell kibontani a sajtot, és pillanatok alatt eltüntetni a dobozka tartalmát.

– Nem mész sehová! – feszült meg apa szája felett az izom. Ez a megránduló arcizom váratlanul tükröződik Lenkében, mint a kaleidoszkópban a mozaik. A szilánkok színes ablakká rendeződnek, amin nem lehet kilátni a világra. Pedig Lenke már tizennégy évesen is látni akart, menni akart. Díjnyertes szénrajzaival a hóna alatt művészeti iskolába készült. Jobbnál jobb ajánlásokat kapott, tanárai nagy jövőt jósoltak neki, de apa nem hagyta. Hiába könyörgött anya, Lenke bátyja, Lóránt, a nagyszülők.

– Lenke, hidd el, jót akarok – simogatta meg lánya fejét a nyakas székely. Arca viszont feszes maradt, mosolytalan.

A sűrűn megfeszülő arcizmok előtt Lenke megszökött. A határon Lóránt vitte át, aki már nagykorú volt. A kocsit viszont anya szerezte, akinek arca, akár a tükör: az emberek szerették benne meglátni saját jószágukat. Apa mit sem sejtett a szökési tervről, ráadásul aznap egyhetes üzleti útra ment, nem tudhatta, hogy nem csak ő indul el. Búcsúzásakor anya mosolygödöröcskéi vidáman integettek, amíg el nem tűnt a zöld Dacia a szeme előtt. Úgy viselkedett, mintha a gyerekei rövid kirándulásra mennének, miközben tudta, a szöktetés nem marad következmények nélkül. Lóránt összevont szemöldökkel vitte felvételizni a hűgát. Jobban izgult, mint Lenke, szorította a sötét folyosón a kezét, mielőtt a terembe lépett volna, és kipirult arccal várta a vizsga után. Minden úgy történt, ahogy Lenke tanárai jósolták: felvették a művészeti iskolába.

De apa nem tűrhette, hogy lánya művész legyen, amikor rendes szakmát is tanulhatott volna, ahogy mindenki a családban. Beült a kocsiba, és egy keddi napon a szürke merev tekintet berontott a kollégiumi szobába, és egy nagy kofferbe kapkodva összecsomagolta Lenke ruháit. Hazavitte a síró, rúgkapáló, üvöltöző lányát. Kiskorú volt, senki nem tehetett semmit, az igazgatónő sem. Apa rendelkezett felette, apa tulajdona volt. Attól a naptól fogva nem beszéltek egymással.

A pocak álmában felhorkan, jobb oldalára fordul. Lenke izzadt dereka, karja ugyan felszabadul, de hiányérzete támad, mint a kiállításmegnyitón, ahová apát is mindig meghívta. Készült rá, várta. Apa kedvenc borából vett két-három palackkal, hogy azzal kínálhassa, rendelt medvehagymás pogácsát is, mert azt szerette. De apa nem jött. Egy idő után Lenke a megnyitón, ha felkérték pár szóra, neki beszélt. Láta maga előtt hunyorogni, ahogy szemhéja szűk nyílásán szűri a fényt, úgy, mint gyerekkorában, amikor apa feldobta magasra, és elkapta, és Lenke azt kiabálta, hogy még magasabbra, és apa még magasabbra dobta. Jó volt megérkezni az erős karokba, amik biztosan fogták, nem eresztették, soha le nem ejtették. Lenke olyan örömmel beszélt a kiállításmegnyitón, amiből anya és Lóránt fuvaroztak haza apának is.

A gép süllyedni kezd. Lenke szédül, hányingere van, kapaszkodik a karfába. A pocak felébred, csodálkozva nézi. Nem érti ijedtségét, de felszabadítja neki a másik karfát is, hogy kapaszkodhasson. A gép csikorog, nagyot döccen landoláskor. Az utasok tapsolnak, Lenke sóhajt, végre kiszabadul a szoros övből. Szedelőzködés közben elköszön a pocaktól. Távolodóban nézi nehéz, döcögő lépteit, alacsony, zömök termetét, gyérülő szürke haját, hallgatja guruló bőröndjének zaját, míg el nem tűnik a szeme előtt.

A hangtalanul sikló ajtó mögött Lóránt várja. Összekapaszkodnak, megremegnek az ölelésben, légzésük szagát. Mire magukhoz térnek, már csak néhány ember kószál körülöttük.

– Elhoztad? – kérdezi Lenke a bátyjától.

– El – válaszol kurtán Lóránt.

– Akkor induljunk, pár óra múlva besötétedik.

– Jó leszek így? Ne öltözzünk át?

Lenke megnézi szürke rövidnadrágos, rózsaszín pólós, izmos bátyját, aki olyan barna, mintha most jött volna a tengerről.

– Jók leszünk így, ne aggódj – veregeti meg a vállát. – Remekül nézel ki, tetszeni fog neki!

Beülnek a kék Opelbe, és a hegyek felé veszik az irányt. A Székelykő lábánál állnak meg. Lenke felnéz a kopár csúcsra, a nap állását vizsgálja. Még napszállta előtt megjárnák. Nekivágnak. Útközben székely vicceket mesélnek, amiket apjuktól tanultak. Apjuk nem mesélt a gyerekeinek, hanem vicceket mondott. Gyakran kitalálta őket, legalábbis így képzelték, mert senki más nem ismerte ezeket a vicceket, soha mástól nem hallották. Esténként nehéz volt a nevetéstől elaludni, sokszor anya jött be, hogy most már elég legyen, holnap nem tudnak felkelni. De apa nem bírta abbahagyni, aztán anyát is elkapta a nevetőgörcs, addig röhögtek, amíg céklavörös arccal, potyogó könnyekkel, fájó hasizmokkal be nem zuhantak az ágyba. Miután apa visszahozta Lenkét a művészeti iskolából, ez is elmaradt. Haragos csend költözött a házba.

Lenkének és Lórántnak fáj a hasa a nevetéstől, mire felérnek a csúcsra. Vöröslik és süllyed a nap, a szél simogatja tarkójukat. Lenke bátyja előkap a hátizsákjából két doboz mackósajtot. Lenke nem érti. Lóránt résnyire kinyitja az egyiket. Apa van benne.

A szél nevetve kapja fel apát, megjárhatja a hegy körül, belefújja Lenke hájába, Lóránt fülébe, felkeveredik a levegőben, beissza magát a pórusokba, a lélegzetvételbe. Lenke és Lóránt forognak, táncolnak az apjukkal.